2026/181

26.1.2026

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2026/181,

12. detsember 2025,

millega määratakse kindlaks seisukoht, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide sidumise lepinguga moodustatud ühiskomitees seoses lepingu I lisa muutmisega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit allkirjastas Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide sidumise lepingu ([1]) (edaspidi „leping“) 23. novembril 2017 kooskõlas nõukogu otsusega (EL) 2017/2240 ([2]).

(2) Leping sõlmiti nõukogu otsuse (EL) 2018/219 ([3]) alusel ja see jõustus 1. jaanuaril 2020.

(3) Lepingu artikli 12 lõike 3 kohaselt võib lepingu artikli 12 lõike 1 kohaselt moodustatud ühiskomitee (edaspidi „ühiskomitee“) vastu võtta otsuseid, mis muutuvad pärast nende jõustumist lepinguosalistele siduvaks.

(4) Vastavalt lepingu artikli 13 lõikele 2 võib ühiskomitee muuta lepingu lisasid.

(5) On asjakohane taastada kooskõla liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni heitkogustega kauplemise süsteemide suhtes kohaldatavate õigusnormidega pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ ([4]) muutmist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega (EL) 2023/958 ([5]) ja (EL) 2023/959 ([6]).

(6) Ühiskomitee võtab eeldatavasti oma üheksandal koosolekul või enne seda ühiskomitee kodukorra artikli 8 lõike 4 kohaselt kirjaliku menetluse teel vastu otsuse lepingu I lisa muutmise kohta. See otsus on liidule siduv.

([1]) ELT L 322, 7.12.2017, lk 3.

([2]) Nõukogu 10. novembri 2017. aasta otsus (EL) 2017/2240 Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide sidumise lepingu liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 322, 7.12.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2240/oj).

([3]) Nõukogu 23. jaanuari 2018. aasta otsus (EL) 2018/219 Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide sidumise lepingu sõlmimise kohta (ELT L 43, 16.2.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/219/oj).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj).

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/958, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses lennunduse panusega kogu liidu majandust hõlmavasse heitkoguste vähendamise eesmärki ja üleilmse turupõhise meetme asjakohase rakendamisega (ELT L 130, 16.5.2023, lk 115, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/958/oj).

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/959, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, ja otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist (ELT L 130, 16.5.2023, lk 134, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj).

(7) Seepärast on asjakohane määrata kindlaks liidu nimel ühiskomitees võetav seisukoht lepingu I lisa muutmise kohta.

(8) Liidu seisukoht ühiskomitees peaks põhinema lisatud otsuse eelnõul, et säilitada kahe omavahel seotud heitkogustega kauplemise süsteemi puhul kooskõla ja turu terviklikkus ning vältida konkurentsimoonutusi ja kasvuhoonegaaside heite ülekandumist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide sidumise lepinguga moodustatud ühiskomitees selle üheksandal kohtumisel või enne seda ühiskomitee kodukorra artikli 8 lõike 4 kohaselt kirjaliku menetluse teel seoses lepingu I lisa muutmisega, põhineb käesolevale otsusele lisatud ühiskomitee otsuse eelnõul.

Liidu esindajad ühiskomitees võivad otsustada teha nimetatud otsuse eelnõus väiksemaid muudatusi ilma nõukogu täiendava otsuseta.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 12. detsember 2025

Nõukogu nimel

eesistuja

S. LOSE

EELNÕU

EUROOPA LIIDU JA ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELISE KASVUHOONEGAASIDE HEITKOGUSTEGA KAUPLEMISE SÜSTEEMIDE SIDUMISE LEPINGUGA MOODUSTATUD ÜHISKOMITEE OTSUS nr 1/2025,

…,

millega muudetakse lepingu I lisa

ÜHISKOMITEE,

võttes arvesse Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide sidumise lepingut (edaspidi „leping“), ([1]) eriti selle artikli 13 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

(1) Ühiskomitee otsuse nr 2/2019 ([2]) vastuvõtmisega täideti lepingus sätestatud sidumistingimused, mis tegi võimalikuks lepingu jõustumise 1. jaanuaril 2020.

(2) Kooskõlas lepingu artikli 13 lõikega 2 võib ühiskomitee muuta lepingu lisasid.

(3) Kooskõlas lepingu artikli 10 lõikega 1 ei piira leping kummagi lepinguosalise õigust võtta vastu või muuta lepingu seisukohalt vajalikke õigusakte, sealhulgas õigust võtta vastu rangemaid kaitsemeetmeid.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega (EL) 2023/958 ([3]) ja (EL) 2023/959 ([4]) muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ, ([5]) et viia ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) panus kooskõlla eesmärgiga saavutada liidus 2030. aastaks kasvuhoonegaaside vähemalt 55 % netovähendamine võrreldes 1990. aastaga, nagu lepiti kokku Euroopa Ülemkogus 2020. aasta detsembris.

(5) Ühiskomitee leppis oma seitsmendal kohtumisel 4. detsembril 2024 kokku, et direktiivi 2003/87/EÜ läbivaatamisest tulenevad lepingu I lisa muudatused hõlmatakse nimetatud lisa üheainsa ajakohastamisega 2025. aastal.

(6) Võttes arvesse mõlemas heitkogustega kauplemise süsteemis tehtud suuri muudatusi, millele on osutatud lepingu artikli 13 lõikes 7, on asjakohane kajastada direktiivi 2003/87/EÜ läbivaatamisest tulenevaid regulatiivseid muudatusi lepingu I lisas kindlaks määratud olulistes kriteeriumides ning muuta kõnealust lisa, et säilitada kahe heitkogustega kauplemise süsteemi kooskõla, tagada turu terviklikkus ja välistada konkurentsimoonutusi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

([1]) ELT L 322, 7.12.2017, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/2240/oj.

([2]) Nõukogu 28. septembri 2023. aasta otsus (EL) 2023/2172 Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide sidumise lepinguga moodustatud ühiskomitees seoses lepingu I lisa muutmise ja IV lisasse selgituse lisamisega (ELT L 314, 29.9.2020, lk 68, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/1359/oj).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/958, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ seoses lennunduse panusega kogu liidu majandust hõlmavasse heitkoguste vähendamise eesmärki ja üleilmse turupõhise meetme asjakohase rakendamisega (ELT L 130, 16.5.2023, lk 115, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/958/oj).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/959, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, ja otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist (ELT L 130, 16.5.2023, lk 134, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj).

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj).

Artikkel 1

Lepingu I lisa A ja B osa asendatakse käesoleva otsuse lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

…, …

Ühiskomitee nimel

Euroopa Liidu määratud sekretär	*Eesistuja*	*Šveitsi määratud sekretär*

LISA

Lepingu I lisa A ja B osa asendatakse järgmisega:

„A. Olulised kriteeriumid paiksete käitiste kohta

	Olulised kriteeriumid	ELi HKSis	Šveitsi HKSis
1.	Kohustuslik osalemine HKSis	HKSis osalemine on kohustuslik käitistele, mis tegelevad allpool loetletud tegevusaladega ja kus tekib allpool loetletud kasvuhoonegaaside heide.	HKSis osalemine on kohustuslik käitistele, mis tegelevad allpool loetletud tegevusaladega ja kus tekib allpool loetletud kasvuhoonegaaside heide.
2.	HKS peab hõlmama vähemalt selliseid tegevusalasid, mis on sätestatud järgmistes dokumentides:	— direktiivi 2003/87/EÜ I lisa, nagu see kehtis 1. jaanuaril 2025.	— CO_2 määruse artikli 40 lõige 1 ja 6. lisa, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.
3.	HKS peab hõlmama vähemalt selliseid kasvuhoonegaase, mis on sätestatud järgmistes dokumentides:	— direktiivi 2003/87/EÜ II lisa, nagu see kehtis 1. jaanuaril 2025.	— CO_2 määruse artikli 1 lõige 1, nagu see kehtis 1. jaanuaril 2025.
4.	HKSis tuleb kehtestada piirmäär, mis on vähemalt sama range, nagu on sätestatud järgmistes dokumentides:	— direktiivi 2003/87/EÜ artiklid 9 ja 9a, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025. Lineaarne vähendamistegur on 4,3 % aastas alates 2024. aastast kuni 2027. aastani ja 4,4 % alates 2028. aastast. Seda kohaldatakse kõikide sektorite suhtes vastavalt direktiivile 2003/87/EÜ, nagu see kehtis 1. jaanuaril 2025.	— CO_2 seaduse artikli 18 lõiked 1 ja 2, — CO_2 määruse artikli 45 lõige 1 ja 8. lisa punkt 1, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025. Lineaarne vähendamistegur on 2025. aastal 6,4 %, et selle kohanduse kaudu saavutada ajavahemiku 2021–2025 piirmäära sama vähenemine, mis ELi HKSi lineaarse vähendamisteguriga. Lineaarne vähendamistegur on 4,3 % aastas alates 2026. aastast ja 4,4 % aastas alates 2028. aastast. Seda kohaldatakse kõikide Šveitsi HKSiga hõlmatud sektorite suhtes.

	Olulised kriteeriumid	ELi HKSis	Šveitsi HKSis
5.	Turustabiilsusmehhanism	2015. aastal loodi EL turustabiilsusreserv (otsus (EL) 2015/1814), mille toimimist tugevdati direktiividega (EL) 2018/410 ja (EL) 2023/959. Nimetatud ELi õigusaktis on sätestatud, et alates 2017. aastast avaldab komisjon iga aasta 15. maiks ringluses olevate LHÜde koguarvu. Selle arvu alusel määratakse kindlaks, kas osa enampakkumisel müümiseks mõeldud LHÜdest tuleks lisada reservi või tuleks need reservist vabastada.	— CO_2 seaduse artikli 19 lõige 6, — CO_2 määruse artikli 48 lõiked 1a ja 5 ning 8. lisa punkt 2, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025. Šveitsi õigusaktidega nähakse ette enampakkumiste mahu vähendamine sõltuvalt ringluses olevate saastekvootide koguarvust. Lisaks tunnistatakse kauplemisperioodi lõpus kehtetuks saastekvoodid, mis ei ole enampakkumisel müümiseks määratud.
6.	HKSi turujärelevalve peab olema vähemalt sama range, nagu on sätestatud järgmistes dokumentides:	— Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (MiFID 2), — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (MiFIR), — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 596/2014, mis käsitleb turukuritarvitusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/6/EÜ ja komisjoni direktiivid 2003/124/EÜ, 2003/125/EÜ ja 2004/72/EÜ (turukuritarvituse määrus), — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/57/EL turukuritarvituse korral kohaldatavate kriminaalkaristuste kohta (turukuritarvituse direktiiv),	— 22. juuni 2007. aasta föderaalseadus Šveitsi finantsjärelevalveasutuse kohta, — 19. juuni 2015. aasta föderaalseadus finantsturu taristu ning väärtpaberite ja tuletisinstrumentidega kauplemise valdkonna turukäitumise kohta, — 15. juuni 2018. aasta föderaalseadus finantsasutuste kohta, — 10. oktoobri 1997. aasta föderaalseadus rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu võitlemise kohta, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025. Šveitsi finantsturgu käsitlevates õigusnormides ei ole saastekvootide õiguslikku laadi kindlaks määratud. Saastekvoote ei käsitata väärtpaberitena finantsturu taristu seaduses ja seega ei saa nendega kaubelda reguleeritud kauplemiskohtades. Kuna saastekvoote ei käsitata väärtpaberitena, ei kohaldata Šveitsi väärtpaberiturgu käsitlevaid õigusnorme börsivälise saastekvootidega kauplemise suhtes järelturul.

	Olulised kriteeriumid	ELi HKSis	Šveitsi HKSis
		— Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (rahapesudirektiiv), nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.	Finantsturu taristu seaduse kohaselt käsitatakse väärtpaberitena tuletislepinguid. See hõlmab ka tuletisinstrumente, mille alusvaraks on saastekvoodid. Saastekvootide tuletisinstrumendid, millega kaubeldakse börsiväliselt nii finantssektoriväliste kui ka finantssektori vastaspoolte vahel, kuuluvad finantsturu taristu seaduse kohaldamisalasse.
7.	Turujärelevalvega seotud koostöö	Lepinguosalised kehtestavad asjakohase korra turujärelevalvega seotud koostööks. Kõnealune koostöökord puudutab teabevahetust ja mõlema lepinguosalise turujärelevalvekorrast tulenevate kohustuste täitmise tagamist. Lepinguosalised teavitavad ühiskomiteed sellisest korrast.	
8.	Rahvusvaheliste ühikute kvalitatiivsed piirangud peavad olema vähemalt sama ranged, kui on sätestatud järgmistes dokumentides:	Alates 2021. aastast ei ole liidu õiguses ette nähtud õigust kasutada rahvusvahelisi ühikuid.	Alates 2021. aastast ei ole Šveitsi õiguses ette nähtud õigust kasutada rahvusvahelisi ühikuid.
9.	Rahvusvaheliste ühikute arvulised piirangud peavad olema vähemalt sama ranged, nagu on sätestatud järgmistes dokumentides:	Alates 2021. aastast ei ole liidu õiguses ette nähtud õigust kasutada rahvusvahelisi ühikuid.	Alates 2021. aastast ei ole Šveitsi õiguses ette nähtud õigust kasutada rahvusvahelisi ühikuid.
10.	Saastekvootide tasuta eraldamine toimub võrdlusaluste põhjal, kasutades kohandamistegureid. Saastekvoodid, mida ei eraldata tasuta, müüakse enampakkumisel või tunnistatakse kehtetuks. Selleks peab HKS vastama vähemalt järgmisele:	— direktiivi 2003/87/EÜ artiklid 10, 10a, 10b ja 10c, — komisjoni 12. märtsi 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/447, millega määratakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 2 kindlaks lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamisel kasutatavate võrdlusaluste muudetud väärtused ajavahemikuks 2021–2025, nagu see on kohaldatav ajavahemikul alates 1. jaanuarist 2021 kuni detsembrini 2025, — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/959, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, ja otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist,	— CO_2 seaduse artikli 18 lõige 3 ja artikkel 19, — CO_2 määruse artikli 45 lõiked 2–6 ja artiklid 46, 46a, 46b ja 48 ning 9. lisa, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025. Ajavahemikul 2021–2025 ei ületa tasuta eraldatavad saastekvoodid ELi HKSi käitistele tasuta eraldatud kvootide taset.

	Olulised kriteeriumid	ELi HKSis	Šveitsi HKSis
		— komisjoni 30. jaanuari 2024. aasta delegeeritud määrus (EL) 2024/873, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2019/331 seoses lubatud heitkoguse ühikute ühtlustatud viisil tasuta eraldamist käsitlevate üleliiduliste üleminekueeskirjadega, — komisjoni 15. veebruari 2019. aasta delegeeritud otsus (EL) 2019/708, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses selliste sektorite ja allsektorite kindlaksmääramisega ajavahemikuks 2021–2030, mida peetakse kasvuhoonegaaside heite ülekandumisest ohustatuks, — mistahes sektoriülene paranduskoefitsient ELi HKSis perioodidel 2021–2025 ja 2026–2030, — komisjoni 16. aprilli 2025. aasta rakendusmäärus (EL) 2025/772, millega muudetakse ja parandatakse rakendusmäärust (EL) 2019/1842, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ rakenduseeskirjad seoses lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise kohanduste täiendava reguleerimisega vastavalt tootmistaseme muutumisele, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.	
11.	HKSis tuleb ette näha karistused järgmistes dokumentides sätestatud juhtudel ja määrades:	— direktiivi 2003/87/EÜ artikkel 16, nagu see kehtis 1. jaanuaril 2025.	— CO_2 seaduse artikkel 21, — CO_2 määruse artikkel 56, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.
12.	HKSis peavad olema seire ja aruandlus vähemalt sama ranged, nagu on sätestatud järgmistes dokumentides:	— direktiivi 2003/87/EÜ artikkel 14 ja IV lisa, — komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2066, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohast kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 601/2012, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.	— CO_2 seaduse artikkel 20, — CO_2 määruse artiklid 50–53 ning 16. lisa punkt 1 ja 17. lisa punkt 1, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.

	Olulised kriteeriumid	ELi HKSis	Šveitsi HKSis
13.	HKSis peavad olema tõendamine ja akrediteerimine vähemalt sama ranged, nagu on sätestatud järgmistes dokumentides:	— direktiivi 2003/87/EÜ artikkel 15 ja V lisa, — komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2067, milles käsitletakse andmete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.	— CO_2 määruse artiklid 51–54, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.

B. Olulised kriteeriumid lennunduse kohta

	Olulised kriteeriumid	ELi jaoks	Šveitsi jaoks
1.	Kohustuslik osalemine HKSis	HKSis osalemine on lennutegevuse puhul kohustuslik vastavalt kriteeriumidele, mis on loetletud allpool.	HKSis osalemine on lennutegevuse puhul kohustuslik vastavalt kriteeriumidele, mis on loetletud allpool.
2.	Lennutegevuse ja kasvuhoonegaaside hõlmatus ning lendude ja nendele vastavate heitkoguste omistamine väljuva lennu põhimõttel, nagu on sätestatud järgmistes dokumentides:	– direktiiv 2003/87/EÜ, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiviga (EL) 2023/959, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, ja otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist,	1. Hõlmatuse ulatus Šveitsi territooriumil asuvatele lennuväljadele maanduvad ja sealt väljuvad lennud, välja arvatud lennud, mis väljuvad EMP territooriumil asuvalt lennuväljalt. Kõiki HKSi kohaldamisalaga seotud ajutisi erandeid, nagu erandid direktiivi 2003/87/EÜ artikli 28a tähenduses, võib kohaldada Šveitsi HKSis vastavalt ELi HKSis kehtestatud eranditele. Lennutegevuse puhul on hõlmatud üksnes CO_2 heide.

	Olulised kriteeriumid	ELi jaoks	Šveitsi jaoks
		— komisjoni 18. mai 2020. aasta delegeeritud otsus (EL) 2020/1071, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses Šveitsist saabuvate lendude väljajätmisega ELi heitkogustega kauplemise süsteemist, — komisjoni 17. juuni 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/1416, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses Ühendkuningriigist saabuvate lendude väljajätmisega liidu heitkogustega kauplemise süsteemist, — komisjoni 12. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/1122, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses liidu registri toimimisega, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.	2. Hõlmatuse piirangud Punktis 1 osutatud üldisest hõlmatusest jäävad välja: 1. lennud, mida sooritatakse eranditult lähetuses viibiva valitseva monarhi ja tema lähimate pereliikmete või riigipeade, valitsusjuhtide ja valitsuse ministrite ametlike visiitidega seotud transpordi eesmärgil, kui see on lennuplaanis tõendatud asjakohase staatusega; 2. sõjalised ning tolli ja politsei tegevusega seotud lennud; 3. sõjalised ning tolli ja politsei tegevusega seotud lennud; otsingu- ja päästelennud, tuletõrje-, humanitaarabi- ja kiirabilennud; 4. lennud, mida sooritatakse eranditult 7. detsembri 1944. aasta Chicago rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni II lisas kindlaks määratud visuaallennureeglite järgi; 5. lennud, mis lõpevad samal lennuväljal, kust õhusõiduk õhku tõusis, ja mille jooksul ei tehtud plaanilisi vahemaandumisi;

	Olulised kriteeriumid	ELi jaoks	Šveitsi jaoks
		Alates 1. jaanuarist 2020 on Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) territooriumil asuvatelt lennuväljadelt väljuvad ja Šveitsi territooriumil asuvatele lennuväljadele maanduvad lennud hõlmatud ELi HKSiga. — Šveitsi ja Ühendkuningriigi territooriumil asuvatelt lennuväljadelt väljuvad ja EMP territooriumil asuvatele lennuväljadele maanduvad lennud jäetakse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25a kohaselt ELi HKSist välja.	6. õppelennud, mida sooritatakse eranditult lennukijuhi litsentsi omandamise või säilitamise või lennumeeskonna liikmete hindamise eesmärgil, kui see on tõendatud asjakohase märkusega lennuplaanis, tingimusel et lendu ei kasutata reisijate ja/või kauba transpordiks või õhusõidukite positsioneerimiseks või vedamiseks; 7. lennud, mida sooritatakse eranditult teadusuuringute eesmärgil; 8. lennud, mida sooritatakse eranditult õhusõidukite või õhus või maa peal kasutatavate seadmete kontrollimiseks, katsetamiseks või sertifitseerimiseks; 9. lennud õhusõidukitega, mille maksimaalne sertifikaadijärgne stardimass on alla 5 700 kg;
			10. selliste äriotstarbeliste õhusõidukite käitajate lennud, kelle tekitatud iga-aastane koguheide on alla 10 000 tonni Šveitsi HKSiga hõlmatud lendude puhul või kelle lendude arv kolmel järjestikusel neljakuulisel perioodil on vähem kui 243 Šveitsi HKSiga hõlmatud lendu perioodi kohta, kui käitajad ei ole hõlmatud ELi HKSiga; 11. selliste Šveitsi HKSiga hõlmatud mitteäriotstarbeliste õhusõidukite käitajate lennud, kelle tekitatud iga-aastane koguheide on alla 1 000 tonni, kooskõlas asjaomase ELi HKSis kohaldatava erandiga, kui käitajad ei ole hõlmatud ELi HKSiga. Need hõlmatuse piirangud on sätestatud — CO_2 seaduse artiklis 16a, — CO_2 määruse artiklis 46d, artikli 55 lõikes 2 ning 13. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.
3	Asjakohaste andmete vahetamine lennutegevuse hõlmatusega seotud piirangute kohaldamise kohta	Lepinguosalised teevad koostööd seoses hõlmatuse piirangute kohaldamisega äriotstarbeliste ja mitteäriotstarbeliste õhusõidukite käitajate suhtes Šveitsi HKSis ja ELi HKSis vastavalt käesolevale lisale. Eelkõige tagavad lepinguosalised, et Šveitsi HKSiga ja ELi HKSiga hõlmatud lendude ja õhusõidukikäitajate korrektseks identifitseerimiseks vajalikud andmed esitatakse õigel ajal.	

	Olulised kriteeriumid	ELi jaoks	Šveitsi jaoks
4.	Piirmäär (saastekvootide üldkogus, mis eraldatakse õhusõidukikäitajatele)	Direktiivi 2003/87/EÜ artikkel 3c, nagu see kehtis 1. jaanuaril 2025. direktiivi 2003/87/EÜ (nagu see kehtis 1. jaanuaril 2024) artikli 3c lõikega 5 on ette nähtud õhusõiduki käitajatele eraldatavate saastekvootide (direktiivis 2003/87/EÜ „lubatud heitkoguse ühikud“) üldkogus, võttes aluseks 2023. aastal direktiivi 2003/87/EÜ I lisaga kooskõlas lennutegevusi sooritanud õhusõiduki käitajatele eraldatud lubatud heitkoguse ühikute üldkoguse, mida vähendatakse direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 9 osutatud ja alates 1. jaanuarist 2025 kohaldatava lineaarse vähendamisteguri võrra. direktiivi 2003/87/EÜ (nagu see kehtis 1. jaanuaril 2024) artikli 3c lõikes 7 on sätestatud, et selliste lendude puhul, mis väljuvad EMPs asuvalt lennuväljalt ja saabuvad EMPs, Šveitsis või Ühendkuningriigis asuvale lennuväljale ja mis ei olnud 2023. aastal hõlmatud ELi HKSiga, suurendatakse saastekvootide üldkogust sellise saastekvootide koguse võrra, mis oleks eraldatud siis, kui need lennud oleksid 2023. aastal olnud hõlmatud HKSiga. Kohaldatakse direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 9 osutatud ja alates 1. jaanuarist 2024 kohaldatavat lineaarset vähendamistegurit.	Piirmäär peab olema sama range nagu ELi HKSis, eelkõige seoses vähendamise protsendimääraga aastate ja kauplemisperioodide lõikes. Piirmääras sisalduvad saastekvoodid müüakse enampakkumise teel või eraldatakse tasuta. See eraldis võidakse läbi vaadata vastavalt käesoleva lepingu artiklitele 6 ja 7. Alates 2024. aastast suurendatakse saastekvootide üldkogust selliste lendude puhul, mis väljuvad Šveitsis asuvalt lennuväljalt ja saabuvad ELi äärepoolseimas piirkonnas asuvale lennuväljale, sellise saastekvootide koguse võrra, mis oleks eraldatud siis, kui need lennud oleksid 2023. aastal olnud hõlmatud HKSiga. Kohaldatakse lineaarset vähendamistegurit vastavalt CO_2 määruse 15. lisale. See on sätestatud — CO_2 seaduse artiklis 18, — CO_2 määruse artiklis 46e ja 15. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.
5.	Saastekvootide eraldamine lennundusele enampakkumise teel	— Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3d lõiked 1 ja 1a ning artikli 28a lõige 2, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.	Enampakkumisel müüdavate Šveitsi saastekvootide müümiseks korraldab enampakkumise Šveitsi pädev asutus. Šveitsil on õigus saada endale enampakkumisel müüdud Šveitsi saastekvootidest saadud tulu. See on sätestatud — CO_2 seaduse artikli 19a lõigetes 2 ja 4, — CO_2 määruse artiklis 48 ja 15. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025. 2024. ja 2025. aastal kasutatakse muudetud võrdlusaluseid (vt kriteerium 7), millel on sama mõju kui kõrgemal enampakkumiste määral ELi HKSis. Need võrdlusalused on sätestatud — CO_2 määruse artikli 46f lõikes 1 ja 15. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.

	Olulised kriteeriumid	ELi jaoks	Šveitsi jaoks
6.	Erireserv teatavate õhusõidukikäitajate jaoks	Erireserve enam ei kasutata.	
7.	Võrdlusalus saastekvootide tasuta eraldamiseks õhusõidukikäitajatele	Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3d lõige 1a, nagu see kehtis 1. jaanuaril 2025.	Võrdlusalus ei tohi olla suurema väärtusega, kui see on ELi HKSis. Aastane võrdlusalus on — 0,000642186914222035 saastekvooti tonnkilomeetri kohta aastatel 2020–2023, — 0,000481640185666526 saastekvooti tonnkilomeetri kohta aastal 2024, — 0,000321093457111017 saastekvooti tonnkilomeetri kohta aastal 2025. Need võrdlusalused on sätestatud — CO_2 määruse artikli 46f lõikes 1 ja 15. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.
8.	Saastekvootide tasuta eraldamine õhusõidukikäitajatele	Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3d lõige 1a, nagu see kehtis 1. jaanuaril 2025.	Õhusõidukikäitajale tasuta eraldatavate saastekvootide arv arvutatakse selliselt, et käitaja poolt võrdlusaasta kohta esitatud tonnkilomeetriandmed korrutatakse kohaldatava võrdlusalusega. See tasuta eraldamine on sätestatud — CO_2 seaduse artikli 19a lõigetes 3 ja 4, — CO_2 määruse artiklites 46f ja 46g ning 15. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.
9.	Rahvusvaheliste ühikute kvalitatiivsed piirangud peavad olema vähemalt sama ranged, kui on sätestatud järgmistes dokumentides:	Alates 2021. aastast ei ole liidu õiguses ette nähtud õigust kasutada rahvusvahelisi ühikuid.	Alates 2021. aastast ei ole Šveitsi õiguses ette nähtud õigust kasutada rahvusvahelisi ühikuid.

	Olulised kriteeriumid	ELi jaoks	Šveitsi jaoks
10.	Rahvusvaheliste ühikute kasutamise arvulised piirangud	Alates 2021. aastast ei ole liidu õiguses ette nähtud õigust kasutada rahvusvahelisi ühikuid.	Alates 2021. aastast ei ole Šveitsi õiguses ette nähtud õigust kasutada rahvusvahelisi ühikuid.
11.	Tonnkilomeetriandmete hankimine võrdlusaasta kohta	Alates 2024. aastast tonnkilomeetriandmed ei kehti.	Vastavalt määrusele, mis käsitleb tonnkilomeetriandmete hankimist ja lennuki poolt läbitud vahemaadega seotud seireplaanide ettevalmistamist, ning nagu see kehtib käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval, on Šveitsi lennutegevuse andmete hankimise võrdlusaastaks 2018. See on sätestatud — CO_2 seaduse artikli 19a lõigetes 3 ja 4, — CO_2 määruse artiklites 46f ja 46g ning 15. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.
12.	Seire ja aruandlus	Direktiivi 2003/87/EÜ artikkel 14 ja IV lisa, — komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2066, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohast kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 601/2012, — komisjoni 18. juuli 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/1603, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ meetmete osas, mille Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon on võtnud seoses lennunduse heitkoguste seire, aruandluse ja tõendamisega üleilmse turupõhise meetme rakendamise eesmärgil, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025. Alates 2025. aastast kohaldatakse lennunduse muu kui CO_2 heite mõju seire ja sellekohase aruandluse nõudeid, nagu on sätestatud direktiivi 2003/87/EÜ artikli 14 lõikes 5.	Seiret ja aruandlust käsitlevad sätted peavad olema sama ranged kui ELi HKSis. See on sätestatud — CO_2 seaduse artiklis 20, — CO_2 määruse artiklites 50–52 ning 14., 16. ja 17. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.

	Olulised kriteeriumid	ELi jaoks	Šveitsi jaoks
13.	Tõendamine ja akrediteerimine	— direktiivi 2003/87/EÜ artikkel 15 ja V lisa, — komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2067, milles käsitletakse andmete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.	Tõendamist ja akrediteerimist käsitlevad sätted peavad olema sama ranged kui ELi HKSis. See on sätestatud — CO_2 määruse artikli 52 lõigetes 4 ja 5 ning 18. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.
14.	Haldamine	Kohaldatakse direktiivi 2003/87/EÜ artiklis 18a sätestatud kriteeriume. Sel eesmärgil ja vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25a käsitatakse Šveitsi haldava liikmesriigina seoses õhusõidukikäitajate haldamise omistamisega Šveitsile ja ELi (EMP) liikmesriikidele. Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 25a kohaselt vastutavad ELi (EMP) liikmesriikide pädevad asutused kõigi nende hallatavate õhusõidukikäitajatega seotud ülesannete eest, sealhulgas need ülesanded, mis on seotud Šveitsi HKSiga (nt nii ELi kui ka Šveitsi lennutegevust hõlmavate tõendatud heitearuannete vastuvõtmine, õhusõidukikäitajate ja kontode haldamine, nõuete täitmine ja nende täitmise tagamine). Euroopa Komisjon lepib Šveitsi pädevate asutustega kahepoolselt kokku dokumentide ja teabe üleandmises. Eelkõige tagab Euroopa Komisjon, et Šveitsi hallatavatele õhusõidukikäitajatele kantakse üle tasuta eraldatav kogus ELi saastekvoote.	Šveits vastutab selliste õhusõidukikäitajate haldamise eest, — kellel on kehtiv lennutegevusluba, mis on välja antud Šveitsis, või — kellel on seotud HKSi raames suurim hinnanguline omistatud lennunduse heitkoguste hulk Šveitsis. Šveitsi pädevad asutused vastutavad kõigi nende hallatavate õhusõidukikäitajatega seotud ülesannete eest, sealhulgas need ülesanded, mis on seotud ELi HKSiga (nt nii ELi kui ka Šveitsi lennutegevust hõlmavate tõendatud heitearuannete vastuvõtmine, õhusõidukikäitajate ja kontode haldamine, nõuete täitmine ja nende täitmise tagamine). Šveitsi pädevad asutused lepivad Euroopa Komisjoniga kahepoolselt kokku dokumentide ja teabe üleandmises. Eelkõige kannavad Šveitsi pädevad asutused ELi (EMP) liikmesriikide hallatavatele õhusõidukikäitajatele üle tasuta eraldatava koguse Šveitsi saastekvoote.
		Seoses kahepoolse lepinguga, mis käsitleb Basel-Mulhouse-Freiburgi lennujaamaga seotud lende ja millega ei kaasne ühtegi direktiivi 2003/87/EÜ muudatust, lihtsustab Euroopa Komisjon vastavalt vajadusele selle lepingu rakendamist, tingimusel et see ei põhjusta topeltarvestust.	See on sätestatud — CO_2 seaduse artikli 39 lõikes 1a, — CO_2 määruse artiklis 46d ja 14. lisas, nagu need kehtisid 1. jaanuaril 2025.

	Olulised kriteeriumid	ELi jaoks	Šveitsi jaoks
15.	Tagastamine	Kui ELi (EMP) liikmesriikide pädevad asutused hindavad nõuete täitmist õhusõidukikäitajate poolt, võttes aluseks tagastatud saastekvootide koguse, võtavad nad kõigepealt arvesse Šveitsi HKSiga hõlmatud heitkoguseid ja kasutavad tagastatud saastekvootide ülejäänud osa, et võtta arvesse ELi HKSiga hõlmatud heitkoguseid.	Kui Šveitsi pädevad asutused hindavad nõuete täitmist õhusõidukikäitajate poolt, võttes aluseks tagastatud saastekvootide koguse, võtavad nad kõigepealt arvesse ELi HKSiga hõlmatud heitkoguseid ja kasutavad tagastatud saastekvootide ülejäänud osa, et võtta arvesse Šveitsi HKSiga hõlmatud heitkoguseid. See on sätestatud — CO_2 määruse artikli 55 lõikes 2a, nagu see kehtis 1. jaanuaril 2025.
16.	Õiguslik täitmise tagamine	Lepinguosalised jõustavad oma HKSide sätted selliste õhusõidukikäitajate suhtes, kes ei täida kohustusi vastavas HKSis, sõltumata sellest, kas käitajat haldab ELi (EMP) pädev asutus või Šveitsi pädev asutus, kui kohustuste täitmise tagamine käitajat haldava asutuse poolt vajab täiendavaid meetmeid.	
17.	Õhusõidukikäitajate halduslik jaotamine	Euroopa Komisjoni poolt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 18a lõike 3 kohaselt avaldatavas õhusõidukikäitajate nimekirjas näidatakse vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artiklile 25a iga õhusõidukikäitajat haldav riik, sealhulgas Šveits. Õhusõidukikäitajaid, kelle haldamine omistatakse Šveitsile esimest korda pärast käesoleva lepingu jõustumist, hakkab Šveits haldama pärast omistamisaasta 30. septembrit ja niipea kui ajutine registriühendus toimib. Lepinguosalised teevad koostööd asjaomaste dokumentide ja teabe jagamiseks. Õhusõidukikäitaja haldamise omistamine ei mõjuta asjaomase õhusõidukikäitaja hõlmatust vastava HKSiga (see tähendab, et ELi HKSiga hõlmatud käitajal, keda haldab Šveitsi pädev asutus, on ELi HKSis samasugused kohustused nagu Šveitsi HKSis ja vastupidi).	
18.	Rakendamiskord	Täiendavad üksikasjad, mis on vajalikud töö ja koostöö korraldamiseks lennunduse kontoomanikele mõeldud ühtses kontaktpunktis, töötab välja ja võtab pärast käesoleva lepingu allkirjastamist vastu ühiskomitee vastavalt käesoleva lepingu artiklitele 12, 13 ja 22. Neid üksikasju hakatakse kohaldama samast kuupäevast kui käesolevat lepingut.	
19.	Eurocontroli abi	Seoses käesoleva lepingu lennundust käsitleva osaga lisab Euroopa Komisjon Šveitsi Eurocontrolile ELi HKSi osas antud mandaadile.	

“.